

Titul Česká astrofotografie měsíce za červen 2019 obdržel snímek „Nočné svietiace oblaky“, jehož autorem je Jakub Zahuranec

Noční svítící oblaka, nebo „nočné svietiace oblaky“, v rodné řeči autora snímku Jakuba Zahuranece ze Slovenska, jsou krásným úkazem. Chtělo by se říci astronomickým, neboť právě astronomové jej nejčastěji zmiňují. Nu, asi je nejčastěji vidí, v době kdy si připravují své astronomické dalekohledy k pozorování. Jsou totiž nejlépe pozorovatelné právě na počátku noci. Jsou totiž osvětlovány Sluncem, které je už dosti hluboko pod horizontem, kdy nižší vrstvy atmosféry jsou v zemském stínu a jsou osvětleny právě pouze tyto oblaky ve výškách 80-90 kilometrů.

Jsou známé také jako polární mezoférický oblaka (latinsky noctilucens - NLC, NSO). V oblastech mezi 50° a 70° severně či jižně od rovníku jsou viditelné při soumraku či rozbřesku a to v letních měsících.

Noční svítící oblaka jsou tvořena opravdu malými ledovými krystalky o průměru přibližně 0,2 μm, které vznikají na částicích pocházejících zejména ze sopečného či meteorického prachu. Jejich typický průměr je přibližně 0,05 μm. Led na těchto částicích krystalizuje v nejmraznějších částech atmosféry, v takzvané mezopauze. Teploty zde dosahují běžně -80 až -90 °C.

Mezosferická oblaka jsou ve skutečnosti jevem meteorologickým, byť poměrně mladým a stále ještě dosti neprozkoumaným. Patrně nejstarší zmínka o pozorování NLO pochází z roku 1885 a je spojována s výbuchem sopky Krakatoa v roce 1883. Postupně byla nalezena souvislost s výbuchy sopek, ale i s meteorickou aktivitou, tedy se zvýšeným obsahem meteorického prachu v atmosféře. Existují dokonce úvahy, že výskyt NLO je závislý i na sluneční aktivitě, přičemž větší pravděpodobnost jejich výskytu, nebo pozorovatelnosti, je v období minima sluneční činnosti. Nu, vzhledem k faktu, že je Slunce v současné době v hlubokém a dlouhém minimu své činnosti ...

Na našem území byly noční svítící oblaky poprvé pozorovány 10. června 1885 v Praze geofyzikem Václavem Láskou. A i když se nacházíme téměř na spodní hranici jejich pozorovatelnosti, v současné době je jejich výskyt opravdu častý.

Jednu věc ještě snad zmiňme. Jemně protažené čárky hvězd skrývající se v jemné pavučince této vysoké oblačnosti ukazují na delší expozici. Přesto je kostelík nasvícen velmi decentně, též světla v okolí jsou směřována spíše dolů. Důkaz, že i památky a význačná místa umíme nasvítit jemně, decentně a přesto krásně.

Rádi bychom za porotu soutěže „Česká astrofotografie měsíce“, jejímž garantem je „Česká astronomická společnost“, nejen pogratulovali autorovi, ale též bychom mu měli poděkovat, že se s námi o snímek hezkého meteorologicko-astronomického úkazu podělil.

Autor: Jakub Zahuranec
Název: Nočné svietiace oblaky
Miesto: Žehra, Slovensko
Datum: 10.6. 2019
Snímač: Canon EOS 700D
Optika: objektív 18-55 mm
Montáž: statív
Popis: Kostol Ducha Svätého v Žehre.

Vítězné snímky v jednotlivých měsících a další informace si můžete prohlédnout na <http://www.astro.cz/cam/>.

Za porotu ČAM Marcel Bělík, Hvězdárna v Úpici.